

2
бет3
бет4
бет№02
(226)ақпан
февраль

2023

2002 жылдың тамыз айынан бастап шығады

АНАЛАРДЫ АРААҚТАЙЫҚ! АРУЛАРДЫ ҚҰРМЕТТЕЙІК!

ҚҰТТЫҚТАУ

Құрметті оқытушылар мен
қызметкерлер!
Қадірлі студенттер!

Абай университетінің педагог-ұстаз, профессор-ғалым және барша нәзік жандар қауымын 8 наурыз - Халықаралық әйелдер күнімен шын жүректен құттықтаймын!

Құрметті ханымдар, Сіздерсіз біздің өмірімізді елестету мүмкін емес. Сіздердің кәсіби шеберліктеріңіз бен жас ұрпақты тәрбиелеуге қосқан өлшеусіз үлестеріңізді жоғары бағалаймыз және құрметтейміз.

Университетіміздің 95 жылдық тарихында ғылымның көптеген салаларында ғалым-әйелдердің жетекшілігімен көптеген мектептер қалыптасты. Сонымен қатар бүгінгі таңда ғылыми-педагогикалық қызметтегі жарқын жетістіктерімен, қоғамдық өмірге белсене араласып, университетіміздің беделін асқақтатып жүрген басқа да зерттеуші арулар, соның ішінде өте жас ғалымдар да жетерлік. Университетімізде оқуда ғана емес, өмірдің басқа да салаларында - спортта, мәдениетте, өнерде біршама жетістіктерге жеткен студент қыздар аз емес.

Құрметті ханымдар мен ханшайымдар!
Сіздерге Абай университетінің өркендеуіне қосқан сүбелі үлестеріңіз бен еліміздің білім, ғылым, мәдени, қоғамдық және әлеуметтік салаларын дамытудағы баға жетпес қажырлы еңбектеріңізге шын жүректен алғысымды білдіргім келеді! Сіздердің жанқиярлық еңбектеріңіз, көрген даналықтарыңыз, аса жоғары шыдамдылықтарыңыз бен жігерлеріңіздің арқасында университетіміз заман көшінен қалмай келеді. Кәсіби шеберлік пен қажырлы еңбегіңіздің арқасында ғылым мен ұстаздық жолда биік мінбеден көрініп, оқу орнымыздың гүлденіп-көркеюіне үлкен жанажырлық танытып, біздің әлемімізді жарқын және қуанышты ете білгендеріңіз үшін рахмет!

Баршаңызға зор денсаулық, мол бақыт және отбасыларыңызға амандық тілеймін.

Құрметпен,
ректор Дархан Біләлов.

ӘЙЕЛ – ӘЛЕМ АНАСЫ

8 наурыз – Халықаралық әйелдер күні. Көктемнің осы бір тамаша мерекесіне орай Абай университетінде «ӘЙЕЛ – ӘЛЕМ АНАСЫ» атты оқу орнымыздың әйел оқытушыларына, қызметкерлеріне және студенттеріне арналған мерекелік концерт ұйымдастырылды. Университетіміздің Басқарма Төрағасы – Ректор Дархан Біләлов барша қыз-келіншектерді көктем мерекесімен құттықтап, ізгі тілегін білдірді, сонан соң ғылым және тәрбие бағыттары бойынша жоғары көрсеткіштерге ие болған профессор-оқытушылар құрамына марапаттар тапсырды. Мерекелік шарада университетіміздің жанынан құрылған «А-bluse» ВИА ансамблы ән шырқап, «Сақураның гүл жаруы» биімен Өнер, мәдениет және спорт институтының III курс студенттері өнер көрсетті. Сонымен қатар Қазақстан эстрада жұлдыздары көктем, махаббат және сұлу қыздар туралы әндерін орындап, көрерменге керемет көңіл-күй сыйлады. Салтанатты шара соңында барша нәзік жанды аруларға университетіміздің «джентльмендері» әдемі қалампыр гүлдерін үлестіріп, зор қуанышқа бөледі.

ТОП-5 женщин-ученых КазНПУ имени Абая

НАУКА – ЖЕНСКОЕ ДЕЛО!

Ежегодно в мире 11 февраля отмечают Международный день женщин в науке. Этот праздник был утвержден резолюцией ООН в 2015 году. В преддверии Международного женского дня 8 Марта расскажем о женщинах-ученых КазНПУ имени Абая, достойно представляющих науку в нашей стране и за рубежом.

Говоря о научных школах, сформировавшихся в университете, следует сказать в первую очередь о педагогической науке. Активное ее становление произошло в 40-80-ые годы XX века. В эти годы крупные историко-педагогические, дидактические, методические проблемы развития образования разрабатывались в исследованиях женщин-профессоров Р.Г.Лемберг, Н.Д.Хмель, Р.Д.Иржановой, К.К.Кунтаевой. За 95 лет существования университета сформировались прославленные школы под руководством женщин-ученых во многих областях науки, и сегодня можно представить ТОП-5 из них:

Абылкасымова Алма Есимбековна - заслуженный деятель, академик НАН РК, академик Российской государственной академии образования (г. Москва), директор Центра развития педагогического образования, заведующая кафедрой методики преподавания математики, физики и информатики. Профессор Абылкасымова возглавляет научную школу страны по стратегии развития непрерывного педагогического образования; методологии и дидактике предметных методик обучения. Ею подготовлено 11 докторов и более 30 кандидатов наук, 4 доктора PhD. Она - автор более 500 научных работ, в т.ч. 30 монографий, энциклопедического и терминологического словарей, учебников по математике, алгебре и началам анализа для школ республики. Награждена званием «Заслуженный деятель РК», орденами «Күрмет» и «Парасат»; множеством медалей, лауреат международной премии «Ильхам» (2013 г.).

Жампеисова Корлан Кабыкеновна - член-корреспондент Международной академии КОНКОРД (Франция, 2014), доктор педагогических наук, профессор кафедры педагогики. Ею сформирована научная школа по проблеме национального воспитания и самопознания студенческой молодежи, разработан ряд концепций по модернизации высшего образования в РК, по реализации национальных идей «Мәңгілік Ел» и «Рухани жаңғыру». Автор более 180 публикаций, в том числе первых учебников для педвузов Казахстана на английском языке «Педагогика», «Теория и методика воспитательной работы», «Менеджмент в образовании» и учебника по национальному воспитанию «Мәңгілік Ел». Имеет награды: «Отличник образования РК», «Почетный работник образования РК», «Ы.Алтынсарин», «За заслуги в развитии науки РК».

Абдигалпбарова Улжаркын Мүслимовна – доктор педагогических наук, профессор, директор Департамента науки. Ею сформирована передовая научная школа в русле современных трендов мировой педагогической науки: лидерство в образовании, дуальное обучение, национальное воспитание, студентоцентрированное обучение. Руководила работами по подготовке Национального доклада о состоянии и развитии системы образования, разработке тестов логического характера, организации и проведении международных исследований TIMSS, PISA и др. Автор более 300 научно-методических трудов, в том числе 5 монографий, 1 концепции, 11 учебников, 16 учебных пособий. Председатель диссертационного совета по защите диссертаций 6D01 (8D01). Руководитель ряда научных проектов грантового финансирования МОН и МНВО РК, руководитель исследовательской группы проекта по модернизации образования и науки программно-целевого финансирования РК на 2021-2023 гг. Автор-инициатор и организатор инновационных проектов: 1-й республиканской конференции Ученых и Учителей (2016 г.); 1-й республиканской Олимпиады магистрантов по педагогическим наукам (2017 г.); экспериментальной образовательной программы магистратуры «Менеджмент в образовании». Дважды обладатель государственного гранта «Лучший преподаватель вуза РК; награждена знаками МОН РК «За заслуженный труд в развитии науки Республики Казахстан», «И.Алтынсарин», «Почетный работник образования РК».

Оразбаева Фаузия Шамсиевна - член-корреспондент НАН РК, доктор педагогических наук, профессор, директор научно – практического центра «Латын». Видный специалист в области коммуникативной лингвистики, лексикологии, семасиологии, методики обучения казахскому языку. Автор более 300 трудов, в том числе 6-уровневого учебно-методического комплекса по обучению казахскому языку на основе европейской и международных стандартов (DALF/DELF, IETS, TOEFL и др.), курса казахского языка DEMO, разработанного совместно с израильским центром обучения языкам «Edusoft». Ею подготовлено 11 докторов и 40 кандидатов наук. Профессор Ф.Оразбаева является руководителем ряда научных проектов по грантовому финансированию МНВО РК, в настоящее время возглавляет проект «Методология уровней парадигм: чтение и письмо». Обладатель премии имени Ч.Валиханова за лучшее научное исследование в области гуманитарных наук, награждена орденом «Парасат», имеет звание «Заслуженный деятель РК».

Хамзина Жанна Амангельдиновна – доктор юридических наук, профессор-исследователь, член Национального научного совета по приоритету «Исследование социальных и гуманитарных наук». Трижды подряд в 2020-2022 гг. входит в ТОП-50 ученых-преподавателей вузов РК по итогам Национального рейтинга (рейтинг НААР). Обладатель гранта и звания «Лучший преподаватель вуза», наград «Best Researcher in Social Sciences», 1st Scopus Award Ceremony, Elsevier 2018; индекс Хирша – 15 (Scopus). Является ведущим ученым в области правового обеспечения социальной защиты населения, наемного труда, занятости населения, проблем гражданского процессуального, международного права, по вопросам обеспечения гендерного равенства, развития гарантий социальных прав семьи и ребенка, а также механизмов реализации конституционного права на квалифицированную юридическую помощь. Стипендиат государственной научной стипендии 2022 г.

Женщины-ученые, с которыми нам повезло рядом учиться и трудиться, восхищают нас не только трудолюбием, но и красотой, интеллигентностью, душевными качествами. Они вдохновляют нас своим примером и самоотверженностью в деле служения науке.

Желаем выдающимся ученым-женщинам университета здоровья, творческих успехов, большого личного счастья!

ҚАРАШАҢЫРАҚҚА МИНИСТР КЕЛДІ

24 ақпанда Қазақстан Республикасының Оқу-ағарту министрі Ғани Бейсенбаев Абай университетінің ұжымымен кездесу үшін Алматыға арнайы келді. Абай атындағы ҚазҰПУ Басқарма төрағасы-ректор Дархан Біләлов мәртебелі қонаққа университеттің білім беру, ғылыми-зерттеу қызметімен, сондай-ақ жоғары оқу орнын одан әрі дамыту стратегиясымен таныстырды. Мектептермен байланысты нығайту бағытындағы атқарылып жатқан жұмыстар туралы ой бөлісіп, жаңа бұынмен бірлескен жобаларды жүзеге асыруға ерекше назар аударылды.

Министр белгілі ғалым-ұстаз, профессор Г.А.Уманов атындағы кабинетті, одан кейін жастарды қолдауға арналған заманауи құрал-жабдықтармен және қажетті материалдармен жабдықталған Абай атындағы студенттік орталықты аралап көрді. Ғани Бейсенбаев білім алушыларға ең батыл идеяларды іске асыруға, қызықты жобалар мен стартаптарды әзірлеуге, білім мен ғылымды дамытуға, адами әлеуетті арттыруға және жастарды қолдауға көмектесетін осындай орталықтардың маңыздылығын атап өтті. Сондай-ақ университет студенттерімен және профессор-оқытушылар құрамымен кездесті. Білім саласындағы бірінші кезектегі міндеттер, кадрлар даярлау сапасы мен оқушыларды тәрбиелеу, қазақстандық мұғалімдердің беделін арттыру мәселелері талқыланды. «Бұл шаралар жас мұғалімдерге үлкен мүмкіндіктер береді» деді ол.

Кездесу барысында министр қазақстандық білім беру жүйесін әлемдік брендке айналдыру, педагогикалық білім беру тұжырымдамасының құндылығын арттыру, мұғалімдердің мықты базасын және мектеп директорларының кадрлық резервін құру, жас мұғалімдер қатарынан мықты кадрлар даярлау, жоғары педагогикалық этикасы бар мамандарды қалыптастыру, мемлекеттік тіл мәртебесін нығайту, мектептер мен республикалық кітапханалар үшін жағдай жасау мәселелеріне назар аударды. Кітапханаларға жағдай жасау және оларды ғылыми-педагогикалық, әдістемелік құралдармен қамтамасыз ету, білім беру бағдарламалары мен стандарттарына тиімді инновацияларды енгізу, әдістемелік ұсынымдар, инклюзивті білім беру жүйесін дамыту, мектеп оқулықтарының авторларына қойылатын талаптар бағытында жүргізіліп жатқан жұмыстарды атап көрсетті. Кездесуде студенттер мен оқытушылар тарапынан сұрақтар қойылып, орта білім беру жүйесін жетілдіру бойынша өз ойларын ортаға салды. Ғани Бейсенбаев Қазақстандағы тұңғыш жоғары оқу орнының жоғары ғылыми-білім беру әлеуетін атап өтіп, бүкіл еліміз үшін жоғары білікті кадрлар даярлап жатқан педагогтарға алғысын білдірді.

Еске салайық, еліміздегі тұңғыш жоғары оқу орны - Абай атындағы ҚазҰПУ биыл 95 жылдық мерейтойын атап өтуде.

Баспасөз қызметі

АЛМАТЫЛЫҚТАР АҚЫНЫН АРДАҚТАДЫ

9 ақпан қазақтың ақиық ақыны Мұқағали Мақатаевтың туған күні. Сондықтан болар ақпан айы «Мұқағалитану» мерекесі дерсіз. Ақынның туған күнінен басталатын поэзия кештері мен әдеби жүздесулер наурыз айына дейін жалғасып жатады. Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің 95 жылдық мерейтойы аясында ЖОО студенттерінің арасында ақиық ақын Мұқағали Мақатаевтың туған күніне орай «Мұқағали - мәңгілік ғұмыр!» қалалық поэзия - ән байқауы өтуі сөзімізге дәлел.

бұйырды, ал III-ші орынды Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің студенті Сара Жұмаш жеңіп алды.

«Мұқағалидың сөзіне жазылған әндер» номинациясы бойынша I-ші орынды Қ.И.Сәтбаев атындағы Қазақ ұлттық зерттеу және техникалық университетінің студенті Іңкәр Рысқұл жеңіп алса, II-ші орынға Т.Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясының студенті Ақжол Дүйсенұлы көтерілді. III-ші орын Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің студенті Қарақат Бақытқызы табысталды.

«Жас ақындардың жеке шығармашылығы» номинациясы бойынша I-ші орын Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің студенті Ахан Сабыржан қанжығасында кетсе, II-ші орынды Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің студенті Жебе Түйебаев иеленді. III-ші орын Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің студенті Нұрай Бақбергенге бұйырды. Байқауда жүлделі орын алған студенттер дипломдармен және ақшалай сыйлықтармен марапатталды.

«Мұқағали мұрасы – мәңгілік, болашақ ұрпақтың қастерлеп қадірлейтін қазынасы. Бұл шараны өткізудегі мақсатымыз – Мұқағалидың маржан поэзиясы арқылы студенттерді әсемдікке, елжандылыққа тәрбиелей отырып, сұлулық әлемінің сырын ашу. Сондықтан бұл шараны жыл сайын үзбей өткізіп тұрсақ деген ниетіміз бар», – деді ректор Дархан Біләлов.

Сонымен бірнеше сағатқа созылған қалалық поэзия-ән байқауы өз мәресіне жетіп, байқауға жиналған өнерсүйер қауым керемет кештің куәгерлері болғанына мәм-мейрам болып қайтты.

Ақерке ЫСҚАҚ,
студент

КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУІ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕГЕ АЙНАЛЫП ОТЫР

«Тұрақты даму мүддесінде білім беру саласындағы Азия озық тәжірибе орталықтары арасындағы ынтымақтастық арқылы білім беру саласында климаттың өзгеруі бағытында мұғалімдерді даярлауға жәрдемдесу» атты халықаралық зерттеу жобасына қатысушылардың финалға дейінгі отырысы өтті.

Бұл халықаралық бірлескен зерттеу жобасы Тұрақты даму аясындағы климаттың өзгеруіне, сондай-ақ тұрақты даму мақсатында азиялық озық тәжірибе орталықтарының ынтымақтастығы арқылы таратылатын «Климаттың өзгеруі мәселеріне байланысты оқытуға арналған педагогикалық білім берудің Азиялық негіздемелік бағдарламасы» атты бағдарламаны әзірлеуге арналған.

Отырыс онлайн форматта Азияның 9 елінің (Қытай, Үндістан, Индонезия, Жапония, Қазақстан, Малайзия, Моңғолия, Филиппин және Таиланд) өкілдері, мұғалімдері мен оқушыларының қатысуымен өтті. Отырысқа Еуропаның серіктес оқу орындары да қатысты. Отырыстың мақсаты - әр оқу орнында климаттың өзгеруі саласында мұғалімдерді даярлау бағдарламаларын әзірлеу, енгізу және бағалау барысы туралы ақпараттармен алмасу.

Отырыс барысында директор К.Каймулдинованың жетекшілігімен Жаратылыстану және география институтының зерттеу тобы Халықаралық ынтымақтастық департаментімен бірлесіп, білім беру бағдарламаларының оқу жоспарларына климаттың өзгеруі бағытында пәндерді енгізу барысы бойынша, ТДМ бойынша тақырыптарды оқылатын курстарға енгізу туралы, сондай-ақ халықаралық жастар форумдары мен Өзбекстан ғалымдарымен бірлесіп бірқатар дөңгелек үстелдердің өткізілуі және 2022 жылы Халықаралық жасыл технологиялар және инвестициялық жобалар орталығының (Астана қ.) шақыруымен профессорлардың дәрістер оқуы сияқты тұрақты даму мақсаттары бойынша өткізілген іс-шаралар туралы баяндама жасады.

Кездесу жоғары деңгейде өтті. Қорытынды кездесу Индонезияда өтетін болып келісілді, онда «Климаттың өзгеруі мәселеріне байланысты оқытуға арналған педагогикалық білім берудің Азиялық негіздемелік бағдарламасы» және оны барлық мекемелердің іс-тәжірибесі негізінде тарату жөніндегі нұсқаулық әзірленетін болды.

АБАЙ УНИВЕРІ TURKUNIB ҚҰРАМЫНА ҚОСЫЛДЫ

Абай атындағы ҚазҰПУ ресми түрде Түркі кеңесі Түркі университеттері одағына (TURKUNIB) қосылды. Одаққа мүше бола отырып, Абай университеті серіктес университеттер арасында білім алушылармен алмасуды қарастыратын «Orkhun» академиялық алмасу бағдарламасына қатыса алады. Бұл туралы шешім Түркістанда өткен Түркі кеңесі Түркі университеттері одағының VI Бас ассамблеясында қабылданды.

Естеріңізге сала кетейік, Түркі университеттерінің одағы 2013 жылы Түркі кеңесінің қызметі аясында Түркі кеңесіне мүше елдер арасындағы жоғары білім саласындағы ынтымақтастық мақсатында құрылған.

«МЕНИҢ ҰЛТТЫҚ ТӘРБИЕГЕ ҚОСҚАН ҮЛЕСІМ»

ППИ Педагогика кафедрасы педагогтарының студенттермен жаңа Воркшоп (workshop) форматында практикалық сабақтар өткізудің тұсаукесер апталығын ашты. Оқытудың бұл форматы «Менің ұлттық тәрбиеге қосқан үлесім» атты жалпы университеттік іс - шараны - Воркшопты (workshop) іске асыру шеңберінде өткізмен ерекшеленеді.

Воркшопты п.ғ.к., аға оқытушы А. Таңатова «Ұлттық тәрбие» пәні бойынша «Орыс тілінде оқытпайтын мектептердегі Орыс тілі мен әдебиеті» мамандығы бойынша 1 курс студенттерімен өткізді. Ашық семинарға «Педагогика» кафедрасының меңгерушісі, п.ғ.к, профессор Ш.Колумбаева, профессор Г.Саудабаева, п.ғ.к. М.Курсабаев, педагогика магистрі Т.Жанғазиева қатысты.

Студенттер пәнді зерделеу шеңберінде патриотизм сезімін, азаматтық белсенділікті және ұлттық тәрбие-

нің мәнін түсінуді көрсету бойынша өзекті тақырыптарда жұртшылықпен (педагогтармен, студенттермен, өтіп бара жатқан адамдармен) сауалнама және сұхбат жүргізу түрінде әлеуметтік эксперименттер мен бейнероликтер жасауға қатысты.

Оқытудың жаңа форматы студенттердің танымдық белсенділігін арттырып, өз ұлтының ұлттық кодын сақтаудың маңыздылығын, ұлттық тәрбие моделінің мәнін саналы түрде түсінуге және этносаралық толеранттылықты дамытуға ықпал етеді.

«Менің ұлттық тәрбиеге қосқан үлесім» воркшопы ашылды және оны Абай атындағы ҚазҰПУ-дың барлық институттары студенттерінің қатысуымен биылғы жылдың 7 сәуіріне дейін өткізу жоспарланды.

Өз тілшімізден

Каждый год 4 февраля миллионы людей во всем мире надевают изогнутые ленты, символизирующие борьбу с раком. Этим они показывают свою готовность поддержать заболевших, и пропагандировать мероприятия борьбы с нездоровым образом жизни. Именно 4 февраля в 2000 году в Париже проходила первая Всемирная противораковая конференция. Цель данного мероприятия акцентировать внимание общественности на глобальной проблеме, напомнить о том, насколько опасны и распространены онкологические заболевания. **Следует не пренебрегать профилактикой, не злоупотреблять вредными привычками и вести здоровый образ жизни.**

Онкологические заболевания занимают вторую строчку в списке причин

легких, желудка, печени, толстого кишечника и молочной железы.

Около 30% случаев смерти от рака вызваны пятью основными факторами риска, которые связаны с поведением и питанием, такими как высокий индекс массы тела, недостаточное употребление в пищу фруктов и овощей, отсутствие физической активности, употребление табака и употребление алкоголя.

Употребление табака является самым значительным фактором риска развития рака, который приводит к 22% глобальных случаев смерти от рака и к 71% глобальных случаев смерти от рака легких.

Инфекции, вызывающие рак, такие как HBV/HCV и HPV, приводят к 20% случаев смерти от рака в странах с

пятен, кровоточащие, не заживающие, вызывающие зуд, быстро растущие родинки - сигналы тревоги. Избегайте прямого солнечного воздействия, особенно с 10.00 утра и до 16.00 дня. Если Вам необходимо находиться на улице, позаботьтесь о защите открытых участков кожи. Не забывайте использовать солнцезащитные крема.

8. Женщины, следите за здоровьем вашей груди. Женщинам после 18 лет необходимо ежемесячно проводить самообследование молочных желез, ежегодно проходить обследование в смотровом кабинете.

9. Женщины, регулярно посещайте гинеколога. Каждая женщина должна не реже одного раза в год быть осмотрена врачом-гинекологом с обязательным ультразвуковым исследованием.

10. Ежегодно проходите профилактические осмотры. Обращайтесь к врачу, если испытываете какие-либо из перечисленных симптомов:

- не проходящий кашель или охриплость;
- одышка;
- боль в груди;
- длительное повышение температуры тела;
- затруднение глотания;
- значительное снижение веса (по неочевидной причине);
- потеря аппетита;
- чувство тяжести в животе;
- заметное, не проходящее изменение ритма дефекации по неочевидной причине;
- безболезненные, увеличенные лимфоузлы.

Важна ранняя диагностика злокачественных новообразований, в том числе соблюдение сроков прохождения диспансеризации и профилактических осмотров. Не стоит забывать о том, что рядом с нами живут миллионы людей, страдающих от онкологических заболеваний. Им необходимо не только огромное мужество и сила воли, но и наше понимание, забота и тепло. Если у человека выявлен рак, это не приговор. В любом случае нельзя опускать руки, шанс есть всегда. Даже в самых тяжелых ситуациях необходимо лечиться хотя бы для того, чтобы увидеть весну, лето или море. У каждого есть маленькая мечта, которую можно успеть осуществить.

27.01.2023 г. нами проведена конференция и семинар-тренинг со студентами на уровне университета на тему «4 февраля-Всемирный день борьбы против рака».

А.С. КУНАКБАЕВ,
профессор
Г.Ш. ТАТАРИНОВА,
доцент

ЖАҢАШЫЛ ШӘКІРТІММЕН мақтана м

Қазіргі қоғамда жастар өзін жан-жақты дамытып, елге деген кішкене болсын үлесін қосуда. Қуантатыны, әр жыл сайын дарынды, белсенді, үздік жастардың саны артуда. Осындай жастардың қатарына, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің дарынды да, белсенді, үздік студенттердің бірі – Тілекші Бекмурзинаны қосып мақтанышпен айтуға болады. Өзінің бойындағы ерекше тұлғалық қабілеттерінің арқасында, достарының жанашары, ұстаздарының ақылды және талантты студентінің біріне айналып отыр.

Ақтөбе шаһарында дүниеге келген, қазіргі таңда Алматыдай алып қаланың қара шаңырағы Абай университетінің 3 курс студенті ретінде педагогикалық машықтанудан өтуде.

Оқушы кезінде Тілекші, жастайынан білімге құмар, ізденімпаз, талапты, өте елгезек, барлығына көмектесуге дайын қасиетімен ерекшеленеді. Осындай қабілеттерінің арқасында мектепке алғаш қадам жасағалы бері, жеткен жетістіктері аз емес. Өз қатарластарының алды болып, әрдайым үздіктер қатарынан табылған. Мектепте жүргенде «Жас ұлан» балалар мен жасөспірімдер ұйымының ұланбасы орынбасары, «Әділет жаршысы» дебат клубының президенті, «Адал ұрпақ» клубының белсенді мүшесі болған. Сонымен қатар, 2018 жылы Ақтөбе қаласының «Дарынды балалар – ұлт байлығы» кітабында Тілекшінің есімі марапатпен жазылған. Мектеп өмірінде белсенділігімен шектелмей, оқуда үздік болып, мектепті қызыл аттестатқа бітірді. 2020 жылы мектеп түлегі атанған Тілекші, Ұлттық бірыңғай тестілеуден жоғары балл жинап, Алматы қаласына оқуға түседі.

Студенттік өмірі басталғалы да, мектептегі белсенділігін ұмытпады, одан әрі шыңдап, өзін жан-жақты дамыту үстінде. Уақытын бос құртуды ұнатпайтын ол, университеттегі «Жастар рухы» ЖҚ ұйымының белсенді мүшесі. Ең алғашқы сәттен көзге түсіп, әр өткізілген іс-шарада өзін жоғары деңгейде көрсете білуде және біраз марапаттарға ие болды. Атап өтсек, Алматы қаласының «Жастар рухы» ЖҚ ұйымының төрағасы Ә. Кеңесов және Алматы қаласы Медеу ауданының «Жастар рухы» ЖҚ ұйымының төрағасы М. Шегебаев қол қойған алғыс хаттармен марапатталды.

2022 жылдың күзіндегі басты жаңалық – ел президентін сайлау кезінде де белсенділігімен көзге түсіп, Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаевтан алғыс хат алды. Сонымен қатар, Алматы қаласында сайлауалды іс-шаралар уақытында, президенттің жастармен кездесу форумына да Тілекші белсенділік танытып, кейіннен тележүргізушілерге өз ойымен бөлісті. Жастардың қоғамға пайдасын тигізіп жүрген еріктілер қатарында іс-шараларының әрқайсысына қатысып, белсенділік танытуда.

Тілекші тек қана қоғамдық жұмыстармен шектеліп қалмады, оқуда да алғырлығымен көзге түсті. Қазіргі таңда, мемлекеттік степендиямен қоса Президенттік степендия алуда. Студенттік конференцияларға қатысуды да ұмытпаған Тілекші, Абай атындағы ҚазҰПУ-де жыл сайынғы ғылыми-практикалық конференцияда, соның ішінде 76-конференциясына қатысып, жүлделі II-орынмен марапатталды. Өз мамандығына адал, әрбір іске жауапкершілікпен қарайтын Тілекшінің ортасы өзі сияқты жайдарлы, көңілді адамдармен толы.

Қазір Тілекшінің мамандығы – биология пәні мұғалімі. Жас та болса, өз ортасына тигізер пайдасы көп.

Тілекшінің бала кезінен арманы – ұстаздық жолды қуу, өскелең ұрпаққа жақсы тәрбие беріп, білім нәрімен сусындату. Осы балалық арманын қазіргі таңда Б.Атыханұлы атындағы №36 гимназияда педагогикалық машықтану кезінде жүзеге асыруда. Оның дәлелі ретінде өткен сабақтарының көріністерінен көруге де болады.

Болашақта Тілекші жоғары белестерді бағындырып, білімді ұрпақты тәрбиелеуде еліміздің үздік тұлғалары қатарынан көрінетініне кәміл сенім артамыз. Және де мұғалімдік жолда өзін жаңашыл, күзіретті, белсенді, ұстаз ретінде көрсететініне сенеміз. Университетті тәмамдаған соң, үздік ұстаздар қатарына кіретініне еш күмән жоқ. Себебі, жастайынан арманға деген адалдық пен шынайылықтың арқасында көптеген талағай табыстарға жеткен Тілекші әрдайым жаңа деңгейді қалап тұратын мамандардың бірі болады деген тілегіміз бар.

Г.А. АБДИКАРИМОВА,
«Биология» кафедрасының аға оқытушысы, п.ф.к.

смертности в развитых странах. Рак страшен и непредсказуем, но если не бездействовать, можно снизить вероятность заболеть им.

Рак — это общее обозначение более чем 100 болезней, которые могут поражать любую часть организма. Одним из характерных признаков рака является быстрое образование аномальных клеток, прорастающих за пределы своих обычных границ.

До 40% случаев заболевания раком можно предотвратить, избегая контакта с такими известными канцерогенами, как табачный дым. При многих видах рака существует высокий шанс излечения в случае их раннего выявления и надлежащего лечения.

Основные факты:

В 2018 году во всем мире было зарегистрировано 18,1 миллиона новых случаев заболевания и 9,6 миллиона случаев смерти от рака. Ожидается, что число новых случаев заболевания раком в год вырастет до 23,6 миллиона к 2030 году. По прогнозам, смертность от рака будет продолжать расти и в 2030 году произойдет 13,1 миллиона случаев смерти от рака.

В Казахстане каждый год регистрируются около 36 тысяч новых случаев рака. На сегодняшний день, на диспансерном учете состоят свыше 190 тысяч казахстанцев. Ежегодно от рака в стране умирает порядка 14 тысяч человек. Для населения Казахстана бесплатно проводятся три вида онкологических скринингов: скрининг на рак молочной железы, на рак шейки матки и на колоректальный рак.

Медицинские работники постоянно призывают население своевременно проходить скрининг. Все исследования проводятся **бесплатно**. Однако активность населения очень низкая. Ежегодно большинство случаев смерти от рака происходит от рака

низким и средним уровнем дохода.

В 2021 году около 70% всех случаев смерти от рака произошло в странах с низким и средним уровнем дохода.

Профилактика онкологических заболеваний

1. Употребляйте в пищу много фруктов, овощей и грубоволокнистой пищи.

Природа — это естественная кладовая полезных веществ, нельзя недооценивать ее возможности.

2. Употребляйте пищу с низким содержанием жиров. Сократите потребление жирных продуктов питания, они должны составлять не более 30% всех потребляемых ежедневно калорий.

3. Следите за своим весом. Рацион питания, богатый жирами, особенно в сочетании с отсутствием физической активности, может привести к избыточному весу — одной из «весомых» причин возникновения опухолей.

4. Ведите активный образ жизни. 30 минут физических упражнений три-четыре раза в неделю уменьшат риск возникновения онкологических заболеваний.

5. Не злоупотребляйте спиртными напитками. Злоупотребление алкоголем может привести к необратимым разрушительным процессам.

6. Откажитесь от курения. Некурящий человек живет в среднем на 15 лет дольше курящего. Если Вы курите, это увеличивает риск возникновения рака легкого, мочевого пузыря, поджелудочной железы, полости рта, носоглотки, гортани, пищевода, желудка, шейки матки, почки, печени и острого лейкоза.

Помните, что, бросая курить сегодня, Вы обеспечиваете себя здоровьем завтра.

7. Следите за состоянием Вашей кожи. Появление новых пигментных

ПРЕПОДАВАТЕЛЬСКОЕ МАСТЕРСТВО

Конева Светлана Николаевна кандидат педагогических наук, и.о. профессор кафедры Информатики и информатизации образования Института математики, физики и информатики, одна из семи преподавателей Казахского национального педагогического университета имени Абая – победитель конкурса «Лучший преподаватель вуза – 2021 года», «Лучший преподаватель КазНПУ им. Абая – 2022 года» в номинации «Инновационное преподавательское мастерство».

Научно-педагогические знания кандидата педагогических наук, и.о. профессора Конева Светланы Николаевны формировались под влиянием научной школы доктора педагогических наук, профессора Бидайбекова Е.Ы., при непосредственном участии доктора педагогических наук, профессора Гриншкун В.В.

Учебная и научно-педагогическая деятельность Светланы Николаевны на протяжении более 20 лет работы, в общем около 30 лет, связана с КазНПУ имени Абая: в 1997 году она успешно окончила Алматинский Государственный университет им. Абая (ныне КазНПУ им. Абая) по специальности математика и информатика; в 1999 году успешно окончила здесь же магистратуру по специальности информатизация образования, позже в 2002 году - заочную аспирантуру. В действующем диссертационном совете в 2004 году защитила кандидатскую диссертацию по специальности 13.00.02 – Теория и методика обучения и воспитания /информатика/ на тему «Развитие системы обучения информатике на основе использования Интранет-технологий» под руководством д.п.н., профессора Бидайбекова Е.Ы. Решением ВАК МОН РК в 2004 году ей присуждена ученая степень кандидата педагогических наук, в 2009 году - присвоено ученое звание доцента по специальности 05.13.00 – информатика, вычислительная техника и управление. В 2010 году закончила соискательство по этой же специальности, некоторые идеи нашли свое применение в исследовании «Обучение компьютерной графике будущих учителей информатики в условиях фундаментализации образования» доктора PhD Байдрахмановой Г.А. (2019, консультанты д.п.н., профессор Бидайбеков Е.Ы., д.п.н., профессор Гриншкун В.В., к.п.н., доцент Конева С.Н.).

Светлана Николаевна один из немногих педагогов нашего университета, который имеет не одно педагогическое образование, ею в 2014 году было получено второе высшее образование по специальности иностранный язык (два иностранных языка: английский и французский). Сегодня эти знания дают право на проведение занятий по дисциплинам Информационно-коммуникационные технологии, Цифровые технологии в образовании, Методика преподавания информатике в полиязычных группах.

Технический знания в области информатики и сетевых технологий доцента технических наук Конева С.Н. отражаются в содержании научных работ магистрантов и докторантов, которые связаны с компьютерными сетями, облачными технологиями, операционными системами, компьютерной графикой. За умение быть наставником для более 20-ти магистрантов и умение вести воспитательную работу Конева Светлана Николаевна была награждена медалью «Лучший наставник» - «Үздік тәрбие жетекшісі» (КазНПУ им. Абая, 2016 г.). Педагогические

исследования, проводимые в области внедрения облачных технологий, были оценены руководством университета, Светлана Николаевна становится победителем конкурса «Лучший преподаватель КазНПУ им. Абая – 2022 года» в номинации «Инновационное преподавательское мастерство», где она раскрыла особенности не только методики обучения облачным технологиям, но и возможности использования этих технологий в управлении.

Сегодня ею опубликовано более 200 научных трудов, среди которых коллективные монографии, среди которых «Обучение компьютерной графике будущих учителей информатики в условиях фундаментализации образования», более 50-ти учебных и учебно-методических пособий не только по информатике и информационным технологиям («Основы компьютерных технологий» (2006), «Информатика» (2009), «Компьютерные сети» (2010)), по теории и методике обучения информатике, информатизации образования («Создание педагогических инструментов с помощью информационных технологий» (2011), «Введение в информатизацию образования» (2014), но и в области цифровых технологий в бизнесе («Введение в информатизацию бизнеса», «Создание бизнес-инструментов с помощью информационных технологий» 2021), в сфере межкультурных коммуникаций («Перевод в профессиональной межкультурной коммуникации», авторское свидетельство, 2015). Конева С.Н. является одним из авторов массового открытого онлайн курса повышения квалификации «Формирование современных компетенций педагога в условиях цифровой трансформации образования», вошедшего в перечень образовательных программ курсов повышения квалификации для учителей, согласованных с МОН РК, на базе национальной платформы BilimLand (2021) (д.п.н., профессор Бидайбеков Е.Ы., к.п.н., асс.профессор Ошанова Н.Т.).

За последние пять лет педагог, математик, информатик, языковед Конева С.Н. изучает область финансов и менеджмента. Она освоила образовательную программу по специальности «Корпоративные

финансы, управление и бизнес», в настоящее время успешно обучается по специальности «Менеджмент в управлении». На вопрос: для чего ей очередное второе высшее образование? Светлана Николаевна отвечает с улыбкой: «Чтобы лучше разобраться, как эффективно внедрять цифровые технологии в образование, управление, бизнес».

За годы становления молодой педагог-исследователь изучил ни один курс, прочитал более 60 дисциплин в различных областях информатики и внедрения информационных технологий, прошел ни один курс повышения квалификации: в Московском городском педагогическом университете им. Н.К. Крупской (под руководством д.т.н., профессора Григорьева С.Г., д.п.н., профессора Гриншкун В.В.), в Красноярском педагогическом университете им. Астафьева (под руководством д.п.н., профессора Пак Н.И., п.н., профессора Носкова М.В.), принимает активное участие в работе семинаров Международной академии информатизации Республики Казахстан (под руководством доктора технических наук, профессора Цехового А.Ф., где с 2011 года является член-корреспондентом, а в 2020 году была переизбрана на академика). Пройдены стажировки в языковой школе (NILE, г. Норвич, Великобритания, 2014), в Санкт-Петербургском университете профсоюзов (г. Санкт-Петербург, Россия, 2015), в Московском государственном университете имени М.В. Ломоносова на кафедре образовательных технологий на факультете педагогического образования (2022, под руководством к.п.н. Гасановой Р.Р.).

Сегодня научно-методическая работа зрелого педагога требует от нее новых актуальных знаний в области блок-чейн, больших данных, робототехники и систем искусственного интеллекта, в этом направлении были пройдены курсы по робототехнике («Орлеу», 2022), сотрудничество с образовательным центром «Dosti», научный задел по методике обучения блок-чейн совместно с КазНУ им. Аль-Фараби (2022).

Светлана Николаевна с гордостью произносит, что она выпускник КазНПУ имени Абая, что является преподавателем нашего университета. На вопрос, что же привлекает такого довольно успешного педагога-исследователя в нашем университете? Она отвечает, что «в КазНПУ имени Абая есть возможность вести научно-педагогическую исследовательскую работу, именно здесь можно научиться методике, возможность работ с лучшими из лучших, у нас есть сотрудничество между научными школами разных направлений, имеется возможность профессионального роста, здесь меня окружают учителя, коллеги-друзья и ученики, ведь мои результаты – это результаты прежде всего совместной работы в рамках кафедры Информатики и информатизации образования института Математики, физики и информатики, Международной научной лаборатории информатизации образования и проблем обучения, в рамках университета в целом».

В придверии Нового года пожелаем Светлане Николаевне новых научных знаний, завершить запланированное, новых побед и долгих лет работы в КазНПУ имени Абая.

Болат ЖУМИНОВ

АШЫҚ ЕСІК

СЕНІҢ ТАҢДАУЫҢ – СЕНІҢ БОЛАШАҒЫҢ

ЖҒИ

Жаратылыстану және география институтының қабырғасында мектеп түлектері үшін дәстүрлі ашық есік күні өтті. Іс-шараға Алматы қаласының №2, №12, №19, №49, №98, №172 мектеп-лицейлері мен гимназияларының 100-ден астам жоғары сынып оқушылары мен түлектері қатысты.

Институт директоры К. Қаймұлдинова оқу-білім жетістіктері, институттың профессор-оқытушылар құрамының ғылыми-педагогикалық қызметінің негізгі бағыттары туралы айтып берді. Е. Бірталаев, Ж. Жақсыбаева институттың барлық мамандықтары бойынша толық мағлұмат берді. С. Бәкіров студенттік директораттың жұмысы туралы ақпарат берсе, «Qoldau» студенттік өзін-өзі басқару ұйымының төрайымы А. Сұлтанбекова жоғары сынып оқушыларын студенттік жастардың белсенді өмірімен таныстырды.

Институттың оқу процесімен, білім алушылардың тыныс-тіршілігімен жақын таныстыру үшін түлектерді кафедраларға экскурсия жасатып, оқу лабораторияларын аралатты. Химия кафедрасының «Sparkle Science of Chemistry» үйірмесінің 2-3 курс студенттері оқушыларға түрлі-түсті фейерверк-от шашу, «Көбікті фонтан», «Химиялық вулкан», «Күміс айна» реакциясы, жалынның түсі сан түрлі болып құбылатын «Жалын сынағы» деп аталатын сапалық реакциялардан тұратын қызықты химиялық тәжірибелерді көрсетті. Биология кафедрасының 2 курс студенттері тәтті шыршындар құрамындағы «С» дәруменін анықтау, банан жасушасынан ДНҚ бөліп алу деген эксперименттік тәжірибелерін көрсетті. Қызықты эксперименттік тәжірибелер оқушылардың қызығушылығын арттырды.

ППИ

Дәл осындай Ашық күні есігі Педагогика және психология институтында да өтті.

Іс-шара барысында Алматы қаласы бойынша мектеп және колледж бітіруші түлектерге институт базасында экскурсия ұйымдастырылып, университет және институт туралы бейнероликке шолу жасалынды. Семинар-тренинг аясында презентация көрсетіліп, институттың өзін-өзі басқару ұйымының концерттік бағдарламасы ұсынылды.

Шара ұйымдастырушылары - институт директорының тәрбие жөніндегі орынбасары С.Шолтай, аға оқытушы Б.Жанкушков, PhD, қауым.профессор А.Алимбекова, п.ғ.к., К.Түсібекова, аға оқытушылар Д.Байдосова, С.Сүлеймен.

«Мейірім» клубының жарнамалық-насихаттаушылық бағыты бойынша профессор Г. Ширинбаеваның жетекшілігімен «Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану» мамандығының ерікті-студенттері талапкерлерді болашақ педагогикалық мамандықты таңдау кезінде ақпараттық қолдау мақсатында жәрмеңке ұйымдастырғанын айта кету керек.

Іс-шараның ақпараттық алаңдарында мектепке дейінгі білім беру және әлеуметтік педагогика кафедрасының меңгерушісі У. Қияқбаева, сондай-ақ профессор-оқытушылар құрамы А. Айтпаева, Г. Абылбақиева, М. Шауенова болашақ талапкерлерге бакалавриат пен магистратураның білім беру бағдарламалары туралы ақпарат берді.

Бұл іс-шаралардың негізгі мақсаты - мұғалім мамандығының беделін, психология және жаратылыстану пәндері мұғалімдерінің жоғары кәсіби кадрларына сұранысты көрсету және бас педагогикалық ЖОО-да оқуға талантты жастарды тартуға ықпал ету.

Болат ШЫНЫБЕКОВА

«DANCE FEST» ҚАЛАЛЫҚ БИ БАЙҚАУЫ

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің 95 жылдық мерейтойына орай, Жастар ісі жөніндегі басқармасының ұйымдастыруымен «Dance Fest» қалалық би байқауы өтті. Байқау Алматы қаласының ЖОО студенттерінің арасында ұйымдастырылды. Университеттерден Абылайхан атындағы ҚазХҚжӘТУ, Абай атындағы ҚазҰПУ, ХАТУ, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТУ, АУЭС, Азаматтық авиация академиясы және ҚазҰАУ белсене қатысып, өз бақтарын сынады.

«Dance Fest» қалалық би байқауының негізгі мақсаты жастардың шығармашылық қабілеттерін шыңдау және көшбасшылық қабілеттерін арттыру болып табылады. Байқауда Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің әлеуметтік даму жөніндегі проректоры Шыңғыс Нұрланов, «Қызықтайм», «Такку», «Жыл таңдауы» сынды телевизиялық жобалардың хореографиясын қойған, Иньянь би тобының қоюшы хореографы Айдарова Анеля, Сүйінбай атындағы Алматы облыстық филармониясының «Алтынай» Ансамблінің көркемдік жетекшісі, университетіміздің түлегі Ағиярұлы Бекзат, Абай атындағы ҚазҰПУ-дың қауымдастырылған профессоры Құмаржанов Алмат сынды тұлғалар қатысушы командаларға өзінің әділ бағасын берді.

Байқау қорытындысы бойынша «Көрермен көзайымы» номинациясын «SHADOWS» би тобы, 3-ші орынды «ADC» би тобы, 2-ші орынды «EastLine» би тобы, 1-ші орынды «Шекер» би тобы иеленді. Бұл сайыстың ерекшелігі, университетіміздің жаңашылдығы «Абай арланы» қалың көпшілікке таныстырылды. Университетіміздің 95 жылдық мерейтойына орай «Абай арланы» жаңашылдық, жаңа бір леп болды десек артық айтқандық емес. Университет қабырғасындағы алғашқы, жоғарғы деңгейде ұйымдастырылған «Dance Fest» қалалық би байқауы жыл сайынғы дәстүрлі байқау ретінде жалғасын табатынына сенеміз.

ДАНА

АБАЙ UNIVERSITY МЕНШІК ИЕСІ: АБАЙ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ	Бас редактор Болат ШАРАХЫМБАЙ Көркемдеуші-дизайнер Нұрбол ЖЕТПЕГЕНОВ Акерке ЫСҚАҚ фототілші Серік ИМАНҚҰЛОВ	Редакцияның мекен-жайы: 050010 Алматы қаласы, Қазыбек би көшесі, 30-үй, № 323-бөлме. Байланыс тел.: +7 /727/ 291-37-56 Газет бүкіл республикаға тарайды.	Тапсырыс № 217 Индекс 65285 Таралымы 1000 • Автордың мақалалары редакция көзқарасын білдірмейді. • Редакцияға түскен материал қайтарылмайды.	«ҰЛАҒАТ» баспасының баспаханасында басылды Баспа директоры Таңат ӘЛИАСҚАРОВ Баспаның мекен-жайы: 050010 Алматы қаласы, Қазыбек би көшесі, 30 - үй.
--	--	---	---	---